

Wyższa Szkoła Bankowa w Opolu

**Kurs uzupełniający na studiach II stopnia
dla studentów będących absolwentami
kierunków niepokrewnych dla kierunku
Administracja i Bezpieczeństwo
Wewnętrzne**

Moduł: Bezpieczeństwo – Temat 6

dr hab. Andrzej Gałeczki, prof. WSB

Rozdział 6

SYSTEMY ORAZ INSTYTUCJE BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO

W niektórych definicjach bezpieczeństwa wewnętrznego, w sposób dobitny podkreśla się znaczenie stabilności struktur państwowych, procedur decyzyjnych, wartości, które powinny być chronione przed zagrożeniami¹. W tym celu stworzone zostały odpowiednie rozwiązania, zapewniające zdolność do podjęcia skutecznej reakcji, wyrażone między innymi w polityce bezpieczeństwa wewnętrznego². Zdaniem W. Fehlera, polityka bezpieczeństwa wewnętrznego zakłada w swej istocie sprawne funkcjonowanie instytucji państwa³. W jej realizacji znaczącą rolę odgrywają zróżnicowane pod względem statusu, kompetencji i realizowanych zadań instytucje, stanowiące jeden z podstawowych elementów systemu bezpieczeństwa narodowego⁴. W niniejszym opracowaniu przedstawiono konstrukcję systemów w ujęciu strukturalnym oraz funkcjonalnym.

Ogólna struktura systemu bezpieczeństwa narodowego składa się z subsystemów: kierowania oraz wykonawczego, a także z wyodrębnionych podsystemów bezpieczeństwa zewnętrznego oraz bezpieczeństwa wewnętrznego.

Zasadniczym zadaniem podsystemu kierowania jest zagwarantowanie ciągłości realizacji przedsięwzięć zapewniających bezpieczeństwo państwa, zarówno w czasie względnej stabilizacji, jak i w razie zewnętrznego lub wewnętrznego zagrożenia. Z kolei podsystem bezpieczeństwa zewnętrznego, składający się z systemu militarnego, politycznego i ekonomicznego odpowiada między innymi za: przeciwdziałanie oraz zapobieganie zagrożeniom o charakterze polityczno-militarnym, niedopuszczanie do naruszeń międzynarodowego porządku prawnego, tworzenie korzystnego międzynarodowego otoczenia kraju, umacnianie jego międzynarodowej pozycji, wizerunku i prestiżu oraz rozwój poprawnych stosunków z sąsiadami wraz z

---

¹ Por. K. P. Marczyk, Bezpieczeństwo wewnętrzne w poszerzonej agendzie studiów nad bezpieczeństwem (szkoła kopenhaska i human security), [w:] Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia, (red. nauk. S. Sulowski M. Brzeziński), Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2009, s. 77.

² W. Fehler, Bezpieczeństwo wewnętrzne w zintegrowanym systemie bezpieczeństwa państwa, Studia Bezpieczeństwa Narodowego R. 1, Nr 2, WAT, Warszawa 2011, s. 312.

³ Tamże, s. 312.

⁴ G. Rydlewski, Kształt systemu instytucjonalnego bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce, [w:] Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia, (red. nauk. S. Sulowski M. Brzeziński), Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2009, s. 133.

zagwarantowaniem pomocy sojuszników w razie wystąpienia sytuacji kryzysowej zagrażającej suwerenności państwa⁵.

Wyodrębniony z systemu bezpieczeństwa narodowego podsystem bezpieczeństwa wewnętrznego, stanowi zbiór organów władzy i administracji publicznej, metod oraz sposobów działania związanych z ochroną porządku konstytucyjnego, życia i zdrowia obywateli, majątku narodowego przed bezprawnymi działaniami, a także skutkami klęsk żywiołowych i katastrof technicznych⁶.

Struktura podsystemu bezpieczeństwa wewnętrznego powinna być adekwatna do zagrożeń i wyzwań z nich wpływających. Tworzą ją następujące moduły⁷:

Warto zapamiętać

- bezpieczeństwa ustrojowego,
- bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- ochrony granic,
- ratowniczy,
- sanitarno-epidemiologiczny,
- zarządzania kryzysowego,
- bezpieczeństwa informacyjnego.

Do każdego z nich odniósł się W. Fehler⁸, identyfikując ich znaczenie w przedmiotowym obszarze.

W zakresie **modułu bezpieczeństwa ustrojowego**, realizowane są zadania związane z ochroną porządku konstytucyjnego i praktyki ustrojowej obowiązującego systemu politycznego.

Istota bezpieczeństwa publicznego jest wyrażona stanem niezakłóconego funkcjonowania struktur państwowych i szeroko rozumianego bezpieczeństwa obywateli obejmującego ochronę ich życia, zdrowia i mienia oraz utrzymania porządku umożliwiającego normalne funkcjonowanie i rozwój życia w państwie. Z tego względu zostały wydzielone:

- 1) **zadania bezpieczeństwa publicznego** dotyczą przeciwdziałania zagrożeniom powstałym przez umyślną lub nieumyślną działalność człowieka, a także w

⁵ Tamże, s. 316.

⁶ K. Kowalczyk, Wybrane aspekty bezpieczeństwa wewnętrznego Polski <http://www.nobilismedia.pl/files/AnalizaBezpiecze-stwa.pdf> (pobrano 21.06.2022).

⁷ Określane przez W. Fehlera mianem subsystemów.

⁸ W. Fehler, Bezpieczeństwo wewnętrzne w zintegrowanym systemie bezpieczeństwa państwa Studia Bezpieczeństwa Narodowego R. 1, Nr 2, WAT, Warszawa 2011, op. cit. s. 321-323.

wyniku działalności sił przyrody, jak na przykład: pożary, powodzie, katastrofy budowlane, zatrucia środowiska.

- 2) **zadania związane z zapewnieniem porządku publicznego** - wyrażone przestrzeganiem ustalonego porządku prawnego z zakresu prawa publicznego, a także norm prawnych i społecznych.

Zadania kolejnego elementu podsystemu bezpieczeństwa wewnętrznego są skoncentrowane na **ochronie granic** Rzeczypospolitej Polskiej: w wymiarze lądowym morskim i powietrznym. Ich główny nurt znajduje odzwierciedlenie w postaci kontroli ruchu granicznego, zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa obszaru celnego Wspólnoty Europejskiej.

Moduł ratowniczy należy zaliczyć do jednego z istotniejszych składników prezentowanego podsystemu. Jego struktura zapewnia realizację zadań w zakresie: reakcji na pojawiające się zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, mienia i środowiska oraz możliwości eliminacji ich wystąpienia.

Celem funkcjonowania kolejnego elementu podsystemu bezpieczeństwa wewnętrznego - **sanitarno-epidemiologicznego** jest ochrona zdrowia ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobiegania powstawaniu zakaźnych i zawodowych chorób.

Następny z wymienionych składników analizowanego podsystemu, to komponent **bezpieczeństwa informacyjnego**. Należy podkreślić, że informacja stanowiąca jeden z najistotniejszych zasobów niematerialnych, jest praktycznie wykorzystywana we wszystkich obszarach naszego funkcjonowania odgrywa znaczącą rolę w czasie realizacji zadań na rzecz bezpieczeństwa państwa. Z tego względu bezpieczeństwu informacyjnemu, polegającemu na jej ochronie przed „niepożądanym (przypadkowym lub świadomym) ujawnieniem, modyfikacją, zniszczeniem lub uniemożliwieniem przetwarzania”⁹ przypisuje się tak wysoką rangę.

Niezwykle ważnym elementem podsystemu bezpieczeństwa wewnętrznego jest **moduł zarządzania kryzysowego**, który zgodnie z ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, znajduje zastosowanie w sytuacjach: zapobiegania sytuacjom kryzysowym, przygotowania do podejmowania nad przedmiotowymi zagrożeniami kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowania

---

⁹ J. Janczak, A. Nowak, Bezpieczeństwo informacyjne wybrane problemy, Warszawa 2013, s. 13.

w przypadku ich zaistnienia oraz usuwania ich skutków oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej¹⁰.

Warto zapamiętać

Oznacza to, że zarządzanie kryzysowe zawarte jest w czterech fazach:

- 1. Zapobiegania,**
- 2. Przygotowania,**
- 3. Reagowania,**
- 4. Odbudowy.**

Istota zarządzania kryzysowego wyrażona jest w zadaniach realizowanych przez: organy administracji publicznej, służby, straże, agencje i inspekcje, głównie na poziomie lokalnym przez włączanie kolejnych organów administracji rządowej i samorządowej i innych sił w miarę rozwoju sytuacji kryzysowej.

Idea systemu zarządzania kryzysowego jest przedstawiona na krótkim filmie:

<https://www.youtube.com/watch?v=K6X5XCqPkbk>

Zadania te wynikają z następujących celów:

- monitorowania i szacowania prawdopodobieństwa wystąpienia sytuacji kryzysowej;
- rozpoznawania źródeł sytuacji kryzysowej;
- określania kierunków rozwoju tej sytuacji;
- przygotowania odpowiednio do rozwoju sytuacji kryzysowej niezbędnych do użycia sił i środków oraz warunków ich wykorzystania;
- koordynacji działań sił między służbami, strażami agencjami i inspekcjami;
- podmiotami gospodarczymi biorącymi udział w operacji kryzysowej;
- realizacji zadań w czasie wykonywania akcji (operacji) kryzysowej i kontroli ich wykonania¹¹.

Komponent zarządzania kryzysowego zasadniczo składa się z trzech poziomów¹²:

¹⁰ J, Falecki, Zarządzanie kryzysowe, [w:] Opracowanie zbiorowe, Vademecum bezpieczeństwa, Uniwersytet pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej, Kraków 2018, s. 736.

¹¹ K. Graczyk, G. Nakielski, T. Tabacznik, Wybrane elementy zarządzania kryzysowego w administracji państwowej i samorządowej na podstawie wytypowanych województw (wydanie II uzupełnione), Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2019, op. cit., s.18-19.

¹² Zarządzanie kryzysowe w wymiarze lokalnym, (red, nauk. D. Majchrzak), AON, Warszawa 2014, s. 13.

Warto zapamiętać

- 1) **samorządowego** – zawierającego szczebel gmin i powiatów,
- 2) **wojewódzkiego** – jako terenowego przedstawiciela poziomu centralnego,
- 3) **centralnego** - zawierającego ministerstwa, wraz z urzędami centralnymi oraz elementy rządowe

Ustawa o zarządzaniu kryzysowym¹³ wskazuje organy właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego oraz określa ich zadania i obowiązki. **Struktura zarządzania kryzysowego w Polsce jest wieloszczeblowa i składa się z następujących elementów:**

- a) organów zarządzania kryzysowego,
- b) organów opiniotwórczo-doradczych właściwych w sprawach inicjowania i koordynowania działań podejmowanych w zakresie zarządzania kryzysowego,
- c) centrów zarządzania kryzysowego, utrzymujących 24-godzinną gotowość do podjęcia działań.

Na szczeblu krajowym:

- organem zarządzania kryzysowego jest: Rada Ministrów, z Prezesem Rady Ministrów na czele,
- organem opiniotwórczo-doradczym jest: Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- centrum zarządzania kryzysowego – tworzy Rządowe Centrum Bezpieczeństwa.

Na szczeblu resortowym:

- organem zarządzania kryzysowego jest: Minister kierujący działem administracji rządowej, Kierownik organu centralnego,
- organem opiniotwórczo-doradczym jest: Zespół Zarządzania Kryzysowego (ministerstwa, urzędu centralnego),
- centrum zarządzania kryzysowego – tworzy Centrum Zarządzania Kryzysowego (ministerstwa, organu centralnego).

¹³ Ustawa o zarządzaniu kryzysowym z dnia 26 kwietnia 2007 r. oraz jej kolejne nowelizacje.

Na szczeblu wojewódzkim:

- organem zarządzania kryzysowego jest: Wojewoda,
- organem opiniotwórczo-doradczym jest: Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- centrum zarządzania kryzysowego – Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Na szczeblu powiatowym:

- organem zarządzania kryzysowego jest: Starosta powiatu,
- organem opiniotwórczo-doradczym jest: Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- centrum zarządzania kryzysowego – Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Na szczeblu gminnym:

- organem zarządzania kryzysowego jest: Wójt lub Burmistrz, albo Prezydent miasta,
- organem opiniotwórczo-doradczym jest: Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- centrum zarządzania kryzysowego – Gminne (miejskie) Centrum Zarządzania Kryzysowego¹⁴.

Pełny zakres Ustawy o zarządzaniu kryzysowym przedstawiono na stronie:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20070890590/U/D20070590Lj.pdf>

W odniesieniu do problematyki niniejszego opracowania należy uwzględnić także instytucjonalny charakter struktur podsystemu bezpieczeństwa wewnętrznego. W katalogu struktur instytucjonalnych wchodzących w skład podsystemu bezpieczeństwa wewnętrznego uwzględniono organy i urzędy o właściwości ogólnej, dla których problematyka bezpieczeństwa wewnętrznego stanowi tylko jeden z wielu obszarów działania, oraz organy i urzędy wyspecjalizowane, dla których wskazana wyżej problematyka stanowi główny zakres zadań i kompetencji¹⁵.

---

¹⁴ W. Walczak, Zarządzanie kryzysowe – rola i zadania organów administracji państwowej, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 10, 2 Społeczna Akademia Nauk, Łódź 2009, s. 98-99.

¹⁵ G. Rydlewski, Kształt systemu instytucjonalnego bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce, [w:] Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia, (red. nauk. S. Sulowski M. Brzeziński), Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2009, s. 133.

W takim rozumieniu można przyjąć, że podsystem bezpieczeństwa wewnętrznego tworzą dwa poziomy:

1. Pierwszy poziom tworzy segment zarządzający bezpieczeństwem wewnętrznym, w którego składzie są:
  - na szczeblu centralnym: Prezydent RP, Rada Ministrów Premier, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji;
  - na szczeblu terytorialnym: wojewoda, organa samorządów wojewódzkiego, powiatowego i gminnego.
2. Drugi poziom, właściwy dla podmiotów realizujących zadania z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, tworzą wyodrębnione instytucjonalne elementy:
  - 1) Instytucji rządowych:
    - podległe Ministrowi MSWiA,
    - podległe bezpośrednio Prezesowi RM
  - 2) Instytucje samorządu terytorialnego
  - 3) Instytucje komercyjne¹⁶.

Bardzo trafnie w analizowanym zakresie G. Rydlewski zaprezentował treści dotyczące kształtu systemu instytucjonalnego bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce¹⁷. Uwidoczniony podział funkcji wynikających z konstytucyjnie określonych zadań i kompetencji z uwzględnieniem:

1. Podmiotów o właściwości ogólnej, dla których problematyka bezpieczeństwa wewnętrznego stanowi tylko jeden z wielu obszarów działania:
  - władzę ustawodawczą (Sejm i Senat),
  - władzy wykonawczej (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów),
  - terenowe organy władzy i administracji rządowej i samorządowej usytuowane na poszczególnych szczeblach zasadniczego podziału terytorialnego państwa.
2. Podmiotami wyspecjalizowanymi, dla których problematyka bezpieczeństwa wewnętrznego stanowi główny lub znaczny zakres zadań i kompetencji, np.:

---

¹⁶ A. Misiuk, *Administracja porządku i bezpieczeństwa publicznego. Zagadnienia prawno-ustrojowe*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s. 10-11.

¹⁷ G. Rydlewski, *Kształt systemu instytucjonalnego bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce*, [w:] *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, (red. nauk. S. Sulowski M. Brzeziński), Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2009, s. 133.

- Policja, służby specjalne, straż pożarna (Państwowa Straż Pożarna, Ochotnicza Straż Pożarna),
- w mniejszym zaś stopniu Siły Zbrojne RP¹⁸, które realizując podstawowe zadania, w ramach bezpieczeństwa zewnętrznego (w aspekcie obronnym - dbają o ochronę niepodległości, zapewnienie bezpieczeństwa i nienaruszalności jego granic) oraz w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego (wspierają określone resorty w: zwalczaniu klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków, działaniach antyterrorystycznych, oczyszczają tereny z materiałów wybuchowych i niebezpiecznych pochodzenia wojskowego)¹⁹.

Wieloelementowy skład systemu instytucjonalnego bezpieczeństwa wewnętrznego, zdeterminowany charakterem różnorodnych zagrożeń, wpływających na potencjał bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Jego naruszenie może być spowodowane między innymi²⁰:

Warto zapamiętać

- przestępstwami wymierzonymi przeciwko porządkowi publicznemu, a także interesom państwa, osobom i mieniu,
- pożarami,
- powodziami,
- epidemiami,
- katastrofami budowlanymi,
- wypadkami komunikacyjnymi,
- awariami systemów przemysłowych,
- katastrofami chemicznymi.

Na tej podstawie można przypuszczać, że poszczególne zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego wymagają indywidualnej, często specjalistycznej reakcji. W zależności od ich specyfiki (np. intensywności, zasięgu oddziaływania), przygotowane w tym względzie podmioty podsystemu zarządzania kryzysowego podejmują działania polegające na: identyfikacji, monitorowaniu prognozowanego

¹⁸ Tamże, s. 133.

¹⁹ Szerzej [w:] B. Pacek, *Udział Sił Zbrojnych RP w bezpieczeństwie wewnętrznym państwa*, AON, Warszawa 2013, s. 113 - 132.

²⁰ G. Rydlewski, *Kształt systemu instytucjonalnego*, ..., s. 137.

rozwoju sytuacji oraz bezpośredniego reagowania, w celu obniżenia potencjalnych skutków występujących zagrożeń.

Przyczyny powstania sytuacji kryzysowych mogą mieć charakter losowy (np. spowodowane siłami natury²¹, lub celowy (spowodowane przez człowieka). Wśród pierwszej grupy zagrożeń można wyróżnić zagrożenia o charakterze naturalnym, klasyfikowane jako: klimatyczne, czyli powodzie, susze, huragany, oblodzenia, tornada; biologiczne takie jak epidemie, choroby zakaźne, skażenie biologiczne żywności i wody; tektoniczne jak m.in. trzęsienia ziemi, lawiny, tsunami, erupcje wulkaniczne oraz kosmiczne czego przykładem są promieniowania kosmiczne i słoneczne. Zdarzenia związane z działaniem sił natury, to przede wszystkim: wyładowania atmosferyczne, silne wiatry, wstrząsy sejsmiczne, długotrwałe występowanie wysokich temperatur, pożary, osuwiska ziemi, powodzie, susze. Na ich skuteczność wpływa wiele czynników, wśród których na szczególną uwagę zasługują monitorujące źródła i rozwój zagrożeń, a także wspomaganie procesu podejmowania decyzji w procesie zarządzania kryzysowego.

Z uwagi na coraz częstsze występowanie zagrożeń powodziowych do monitoringu opadów atmosferycznych wykorzystywane są radiolokacyjne środki rozpoznania, które w pełni odpowiadają potrzebom zarządzania kryzysowego. W tym celu stworzono system ostrzegania i przeciwdziałania klęskom żywiołowym (System Monitoringu i Osłony Kraju). W naszym kraju stworzono sieć naziemnych radarów meteorologicznych przeznaczonych do obserwacji struktury oraz przemieszczania się obiektów (np. chmur, opadów) w warstwie troposferycznej, których zasięg kilkuset kilometrów stanowi informację uprzedzającą o zagrożeniach powodziowych. Kolejny projekt zrealizowany w ramach 7. osi priorytetowej „Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji”, nosi nazwę Informatycznego Systemu Osłony Kraju. Jego celem jest poprawa jakości osłony przed nadzwyczajnymi zagrożeniami, w szczególności przed powodzią. Elementem scalającym tego projektu jest elektroniczna platforma informatyczna wykorzystywana w procesie zarządzania kryzysowego²². Monitoring zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych realizowany jest w zakresie: diagnostycznym, operacyjnym oraz badawczym.

---

²¹ Zwanych także katastrofami naturalnymi czy też klęskami żywiołowymi. Patrz K. Zieliński, Bezpieczeństwo obywateli podczas kryzysów niemilitarnych oraz reagowanie w razie katastrof i klęsk żywiołowych, Wyd. AON, Warszawa 2004.

²² A. Gałecki, Bezpieczeństwo informacji w procesie zarządzania kryzysowego, [w:] 4. Ochrona infrastruktury Bezpieczeństwa państwa, (red. nauk. G. Sobolewski B. Michailiuk, I. Denysiuk) Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa 2019, s. 338-339.

Monitoring powietrza atmosferycznego umożliwia pozyskiwanie danych o stężeniach składników powietrza, w tym zanieczyszczeń na określonym obszarze. W Polsce diagnozę w tym zakresie prowadzą wyspecjalizowane stacje pomiarowe.

Równie ważnym problemem w zakresie zarządzania kryzysowego są awarie, katastrofy, prowadzące do wystąpienia klęsk ekologicznych, które można sklasyfikować jako: antropogeniczne (powodowane przez człowieka) i nieantropogeniczne (klęski naturalne) – wywoływane przez czynniki niezależne od człowieka. Wśród klęsk antropogenicznych można między innymi wyróżnić katastrofy:

- chemiczne – w wyniku emisji szkodliwych gazów i cieczy do atmosfery, gleby i naturalnych zbiorników wodnych,
- radioaktywne, których najczęstszą przyczyną są awarie elektrowni jądrowych.

Bardzo duży wpływ na stan czystości rzek, jezior i mórz ma emisja szkodliwych substancji takich jak: odpady toksyczne, radioaktywne oraz ropa naftowa. Zanieczyszczenie stanu akwenów wodnych ropą naftową następuje w sytuacjach awarii tankowców, wież wydobywczych, a także działań wojennych.

Do monitoringu stanu wód służą między innymi skonstruowane do tego celu systemy obserwacji, których integralnym elementem są specjalistyczne urządzenia radarowe. Przykładem takiego typu urządzenia jest zamontowany na polskiej platformie wiertniczej radar IE-RSM8, przeznaczony do monitoringu zanieczyszczeń powierzchni morza produktami ropopochodnymi.

Zadaniem jednostki jest emitowanie w przestrzeń sygnału sondującego z nadajnika oraz odbiór sygnałów odbitych od oświetlonych wiązką antenową obiektów. Zestaw przeznaczony jest do pracy na platformach wiertniczych w warunkach klimatu morskiego. Umożliwia obserwację na odpowiednich monitorach: obiektów nawodnych (np. zagrażających platformie wiertniczej) oraz wykrywania zanieczyszczeń. Obraz czarno-białej wizji analogowej zobrazowywany na wskaźniku umożliwia obserwację sygnałów odbitych od powierzchni morza oraz wykrytych zanieczyszczeń we współrzędnych prostokątnych. Zobrazowanie we współrzędnych prostokątnych charakteryzuje się zachowaniem stałych rozmiarów wykrywanych obiektów na ekranie monitora, niezależnie od odległości. Rozmiar zobrazowywanej plamy umożliwia m.in. ocenę rozmiarów rozlewiska²³.

---

²³ Tamże, s. 339-340.

Coraz większa częstotliwość oraz intensywność oddziaływania na środowisko przedstawionych zjawisk, wymusza potrzebę poszukiwania rozwiązań dotyczących ich pozyskiwania i prognozowania skutków ich wystąpienia. W zakresie strukturalnego modułu zarządzania kryzysowego opracowano w tym względzie szereg narzędzi. Jednym z tego typu rozwiązań jest Krajowa Mapa Zagrożeń, która zawiera informacje dotyczące zagrożeń w danej lokalizacji, a także umożliwia kontakt ze służbami odpowiedzialnymi za utrzymanie bezpieczeństwa.

Kolejne narzędzie stanowi Platforma Kleopatra, umożliwiająca zbieranie, przechowywanie, analizę informacji dotyczących zasobów gmin, powiatów i województwa w zakresie spraw związanych z bezpieczeństwem w sytuacjach kryzysowych.

Inny projekt technologiczny, opracowany w postaci aplikacji nazwano „Arcus 2015. Net”, Umożliwia zbieranie i przechowywanie danych o zasobach gmin, zobrazowanie ich na mapie, tworzenie własnych projektów na mapie, jak również korzystanie z zewnętrznych baz danych. Ponadto w jednym z jej poziomów można zobrazować prognozowane tereny zalewowe na wybranym obszarze, przy określonej rzędnej poziomu rzeki²⁴.

W Rządowym Centrum Bezpieczeństwa powstała aplikacja pod nazwą Centralnej Aplikacji Raportującej, zapewniająca efektywny obieg informacji pomiędzy wszystkimi elementami modułu zarządzania kryzysowego w Polsce.

Następnym rozwiązaniem tym zakresie jest Regionalny System Ostrzegania. Działanie tej aplikacji umożliwia powiadamianie obywateli o lokalnych zagrożeniach, poprzez zamieszczanie odpowiednich komunikatów na stronach internetowych urzędów wojewódzkich, w naziemnej telewizji cyfrowej, w naziemnym multipleksie cyfrowym MUX-3 w programach regionalnych: w standardzie HbbTV, w telegazecie, z wykorzystaniem napisów DVB, a także w telefonach.

Zasada działania Regionalnego Systemu Ostrzegania przedstawiono na filmie:

<https://www.youtube.com/watch?v=lbqwUKjM4fM>

Niektóre komponenty Sił Zbrojnych RP mogą być, zgodnie z ustaleniami ustawowymi, wykorzystane w procesie zarządzania kryzysowego. Mogą w tym celu

---

²⁴ K. Graczyk, G. Nakielski, T. Tabacznik, Wybrane elementy zarządzania kryzysowego w administracji państwowej i samorządowej na podstawie wytypowanych województw (wydanie II uzupełnione), Zielona Góra 2019, s. 175-178.

wykorzystywać różne systemy i aplikacje wspomagające ich działania, np.: sieć teleinformatyczną MIL-WAN, System Informatyczny Spirala ZINT, System elektronicznego obiegu dokumentów ARCUS MON, Baza Danych HNS (Host Nation Support), Pakiet Grafiki Operacyjnej „PGO”, System Informatycznego Stanowiska Kierowania Reagowaniem Kryzysowym (SKRK) RAMZES, System Wspomagania Dowodzenia C3IS JAŚMIN, System Wspomagania Reagowania Kryzysowego ALASKA, System oceny sytuacji skażeń, ostrzegania i alarmowania wojsk o skażeniach – SI PROMIEN²⁵.

Podsumowanie

Właściwość terytorialna podmiotów bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce w podstawowym zakresie ukształtowana jest na podstawie adekwatnego podziału państwa. Zarówno architektura strukturalnego, jak również instytucjonalnego wymiaru podsystemu bezpieczeństwa wewnętrznego wymaga ustawicznego dostosowania do ewoluujących w analizowanym zakresie zagrożeń. Ponieważ czas reakcji w zakresie zaistniałych sytuacji kryzysowych jest jednym z zasadniczych czynników wpływających na skuteczność działania omówionego systemu, wdrożono różnorodne rozwiązania wspomagające przedmiotowy proces. Należy jednak pamiętać, że ich architektura wymaga ciągłego udoskonalania w zakresie zbioru, opracowania i dystrybucji informacji do jego poszczególnych komponentów.

Wskazówka

Uzupełnieniem przedstawionego do studiowania materiału jest załączona prezentacja o tym samym tytule.

---

²⁵ Tamże, s. 204.